

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

Приета от КС (протокол №/ дата):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Христина Благоева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ“;

ЗА СПЕЦ: „Счетоводство и финанси“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Руслана Димитрова)

2.
(гл. ас. д-р Пламена Недялкова)

Ръководител катедра:
„Счетоводна отчетност“ (доц. д-р Слави Генов)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината **УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ** има за цел да даде на студентите знания и разбиране за вътрешния контрол и управлението на риска в организацията. Тя цели, чрез теория и казуси от практиката, да се формират умения за разбиране на политиките и прилагане на процедурите свързани с вътрешния финансов контрол и оценката на риска.

Основната цел е, да се разкрият потенциални възможности у студентите за приложение на придобитите знания и умения в областта на управлението на риска и вътрешния контрол, както във финансово – счетоводната дейност, така също и в други бизнес процеси.

Подготовката на студентите е фокусирана в следните направления:

1. Презентации на лекционен материал свързан с теорията и практиката на вътрешния контрол и управлението на риска. Лекциите и упражненията са съобразени с най-новите концепции за модели, стандарти и добри практики за вътрешен контрол и управление на риска.

2. Възможности за развиване на практически умения за прилагане инструментариума на вътрешния контрол и оценката на риска чрез решаване на тестове, дискутиране на казуси, бизнес игри, разработване на Карта на риска и Риск регистър, срещи и обмяна на опит с вътрешни одитори и вътрешни контрольори от практиката.

3. Развиване на способности за работа в екип като през семестъра студентите разработват курсови работи и домашни задания.

Изучаването на дисциплината активно допринася за разширяване знанията на студентите за вътрешния контрол и управлението на риска. Тя е база за формиране на нови умения свързани с ефективно управление на риска и прилагане на вътрешния контрол във финансовата и счетоводна дейност на предприятието.

Също така, придобитите знания и умения, позволят на студентите да продължат своето професионално обучение и развитие като вътрешни и външни одитори, финансови и риск мениджъри, финансови анализатори и експерти.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. Вътрешен контрол		6	6	
1.1.	Дефиниция за вътрешен контрол.			
1.2.	Цели, принципи и ограничения на вътрешния контрол.			
1.3.	Видове и форми вътрешен контрол.			
1.4.	Инструментариум на вътрешния контрол.			
1.5.	Роля и отговорности на субектите за вътрешен контрол в организацията .			
Тема 2. Система за вътрешен контрол		6	6	
2.1.	Развитие на системите за вътрешен контрол.			
2.2.	Елементи на системата за вътрешен контрол			
2.2.1.	Контролна среда.			
2.2.2.	Оценка на риска.			
2.2.3.	Информация и комуникация.			
2.2.4.	Контролни дейности и процедури.			
2.2.5.	Мониторинг			
Тема 3. Концептуални модели за вътрешен контрол		6	6	

3.1.	Ръководство за вътрешен контрол - интегрирана рамка - COSO 1992 година.			
3.2.	Интегрирана рамка за контрол – COSO 2013 година.			
3.3.	Други концептуални модели за вътрешен контрол.			
Тема 4. Управление на риска в организацията		6	6	
4.1.	Дефиниция за управление на риска. Принципи за управление на риска.			
4.2.	Риск. Видове риск. Оценка на риска.			
4.3.	Инструментариум за оценка на риска. Карта на риска. Риск регистър.			
4.4.	Роля и отговорности на субектите за управление на риска в организацията.			
4.5.	Информационни технологии, вътрешен контрол и риск.			
Тема 5. Концептуални модели и стандарти за управление на риска		6	6	
5.1.	Концептуални модели за управление на риска - COSO ERM 2004 година и COSO ERM 2017 година.			
5.2.	Стандарти за управление на риска - ISO 31000 Управление на риска 2018.			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.2.	Тематичен тест	2	40
	Общо за семестриален контрол:	2	40
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест) – Тест 40 затворени въпроси в Тест центъра на ИУ - Варна	1	80
	Общо за сесиен контрол:	1	80
	Общо за всички форми на контрол:	3	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Димитрова, Р., Вътрешен финансов контрол – възможности за моделиране, НИ, ИУ-Варна, 2012.
2. Димитрова, Р., Вътрешният одит в системата на финансовия контрол и управлението на риска, НИ, ИУ-Варна, 2012.
3. Динева, В., Методологически аспекти на вътрешния одит-изследване в застрахователния сектор, СПЕКТЪР, 2014.
4. Глейм, Ъ., CIA REVIEW, Роля на вътрешния одит в управлението на риска и контрола, Сиела, София, 2011.
5. Иванов, Г., Управление на риска в организациите от публичния сектор в Република България, АИ“Ценов“, Свищов, 2013.
6. Недялкова, П., Качество на вътрешния одит в публичния сектор, Варна: Наука и икономика, Библ. Проф. Цани Калянджиев ; Кн. 58, 2019.
7. Internal Control—Integrated Framework (1992), Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, <http://www.coso.org/>
8. COSO Internal Control – Integrated Framework, 2013, www.coso.org, октомври 2017 г.
9. COSO Fraud Risk Management Guide, 2016, www.coso.org, октомври 2017 г.
10. Internal Control: Guidance for Directors on the Combined Code (1999), Institute of Chartered Accountants in England and Wales, <http://www.icaew.com/>
11. Guidance on Control (1995), Canadian Institute of Chartered Accountants, Canada www.cpacanada.ca
12. Enterprise Risk Management — Integrated Framework, <http://www.coso.org/>
13. Enterprise Risk Management—Integrating with Strategy and Performance (2017), <http://www.coso.org/>
14. ISO 31000:2018 Управление на риска, <https://www.bds-bg.org/bg/>

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. COBIT5-AbusinessFramework <http://www.isaca.org/>
2. Позиция на международния институт на вътрешните одитори: Трите линии на защита на ефективната система за управление на риска и контрол, изд. ПА, януари, 2013.

3. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Обн. ДВ. бр.21 от 10 Март 2006г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013.
4. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, Обн. ДВ. бр.27 от 31 Март 2006г., изм. ДВ. бр.64 от 8 Август 2006г , изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013.
5. Международни стандарти за професионалната практика по вътрешен одит (стандартите), Институт на вътрешните одитори в България, 2010.
6. Международни одиторски стандарти.Системи за вътршен контрол, Икономика прес,София, 2009.

ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ

1. Институт на вътрешните одитори www.iiabg.org
1. Международен институт на вътрешните одитори <http://www.theiic.org/>
2. Министерство на финансите, България <http://www.minfin.bg/>
2. Институт на дипломираните експерт счетоводители - България www.ides.bg
3. ISACA-Information Systems Audit and Control Association или IS Audit and Control
 - a. <http://www.isaca.org>
 - b. <http://www.isaca.org/chapters/6/sofia/Pages/default.aspx>
5. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, <http://www.coso.org/>
6. Българският правен портал: Lex.bg www.lex.bg/